

Tabo

BOG

NAROD

DOMOVINA

1978

EL FORTIN

Št. 9

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov ● TABOR je last in vestnik Tabora SPB ● Mnenje Tabora SPB predstavljajo članki, ki so podpisani od glavnega odbora ● Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič ● Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila: za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

TABOR is the voice of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

TABOR es el órgano de la Confederación de los Anticomunistas Eslovenos Unidos ● Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires, Argentina.

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213.

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.404.235

Naročnina: Argentina 2.000.— pesov; Južna Amerika 4.— dolarje; Evropa — Avstralija 6.— dolarjev; ZDA in Kanada 7.— dolarjev (zračno paketi). Letalska naročnina za vse države: 10.— dolarjev.

Naročila, reklamacije, nakazila, dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, 1655, J. L. Suárez — Bs. As., Argentina, Telefon: 766-7513.

NAŠA NASLOVNA SLIKA

Ob prvi... ob trideseti... ob vsaki obletnici mučeniške smrti očeta in vrhovnega poveljnika dičnega slovenskega domobranstva gen. Leona Rupnika blešči v spominu nanj mogočen zgled, ki ga je po njegovem navdihu in njegovi žrtvi naš mali slovenski narod dal vesoljnemu svetu v boju in naporih za veljavo edino odrešilnih vrednot svobodnega človeštva:

BOG — NAROD — DOMOVINA.

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Svobodni sveta,
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!

Septiembre 1978

BUENOS AIRES

September 1978

CREPUSCULO DEMOCRATICO EN EUROPA

Treinta años después de la victoria democrática, Europa occidental retrocede todos los días ante el avance de la ofensiva soviética, tenaz y sostenida, que se convierte abiertamente en imperialismo, como el caso de Angola. Los grupos ultramarxistas-leninistas del terrorismo urbano trabajan en toda Europa al servicio —quieranlo o no— de la política soviética, que capitalizará el caos a través de los partidos comunistas satélites. Tres décadas de gobierno de la democracia cristiana en Italia evidencian la descomposición de esa agrupación política. Las Brigadas Rojas han secuestrado y asesinado a Aldo Moro, el dirigente democristiano empeñado en el acercamiento a la "sinistra". Pero a la "sinistra" la traba su propia doctrina para ser democrática. La renuncia del presidente de la República Italiana, a menos de seis meses de concluir su período constitucional, demostró que existe una profunda alteración del sentido moral y de la responsabilidad entre los dirigentes democristianos. Esta catástrofe política será reivindicada por el Partido Comunista Italiano en el momento crítico oportuno.

Otro tanto ocurre en España. El "eurocomunista" Santiago Carrillo es el más ferviente partidario de la monarquía y, sedicentemente, el defensor más apasionado de la democracia española. Ha acuñado la siguiente frase: "España será democrática para siempre, si Dios quiere"... Esa democracia que el secretario general del PCE elogia gobierna cediendo en todo cuanto exige una izquierda que se radicaliza a ritmo acelerado. El terrorismo de la ETA acaba de obtener la sustitución de la policía española por una policía exclusivamente vasca. El sistema de ceder en problemas fundamentales y en principios democráticos llevó a Italia a la situación en que se encuentra. España debe mirar esa experiencia y sacar sus propias conclusiones salvadoras. En Bélgica las fuerzas democráticas no hallan solución para el regionalismo flamenco (prácticamente un nacionalismo), y en Gran Bretaña escoceses y galeses toman el camino de Irlanda del Norte para plantear problemas de "identidad nacional" que nunca habían existido antes.

Alemania Federal va sorteando, hasta ahora con éxito, el terrorismo de las bandas extremistas, y Francia ampara en su suelo a quienes se rebelan contra los demás pueblos europeos. A todo esto deberá agregarse una aguda crisis económica en toda Europa, agravada por varios millones de desocupados. El crepúsculo europeo es ahora una realidad visible hasta para los que se han negado a admitirlo durante años. La democracia europea no encuentra una fórmula eficaz para defenderse del terrorismo marxista-leninista, detrás del cual está el imperialismo soviético, ansioso por llenar el vacío político que se avecina.

(La Nación, Bs. As., 23/7/78.)

ZATON DEMOKRACIJE V EVROPI

Trideset let po demokratski zmagi, se Zapadna Evropa vsak dan umika pred vztrajno sovjetsko ofenzivo, ki se odkrito spreminja v imperializem, kot na primer v Angoli. Ultra marksistično-leninistične teroristične skupine delujejo — hotele ali ne — v službi sovjetske politike, katera bo s pomočjo komunističnih strank izkoristila zmedo. Tri desetletja vlade krščanske demokracije v Italiji izpričujejo razpad te politične skupine. Rdeče brigade so ugrabile in umorile Alda Mora, demokrščanskega voditelja, ki si je prizadeval zблиžanje z levico. Toda levico ovira njena lastna doktrina, da bi bila demokratska. Odstop predsednika Republike Italije, manj kot šest mesecev pred iztekom svoje ustavne dobe, je pokazal na globoko spremembo v moralnem čutu ter odgovornosti med demokristjanskimi voditelji. To politično katastrofo bo v kritičnem trenutku izrabila Komunistična partija Italije.

Nekaj sličnega se godi v Španiji. „Eurokomunist“ Santiago Carrillo je najbolj vnet pristaš monarhije in branilec španske demokracije. Njegova je krilatica: „Španija bo za vedno demokratska, če Bog hoče“... Ta demokracija, ki jo glavni tajnik KPŠ hvali, vlada s popuščanjem vsemu, kar zahteva levica, ki se vedno hitreje radikalizira. Terorizem ETA je dosegel zamenjavo španske policije s čisto baskovsko policijo. Popuščanje v osnovnih problemih ter v demokratskih principih je pripeljalo Italijo v položaj v katerem se nahaja. Španija mora to izkustvo videti in pridobiti svoje lastne rešilne sklepe. V Belgiji demokratske sile ne najdejo rešitve flamskemu regionalizmu (praktično že nacionalizmu) in v Angliji hodijo škotji po poteh Severne Irske in postavljajo probleme „nacionalne identitete“, kar prej ni bilo.

Zvezna Nemčija se še dosedaj uspešno upira terorizmu ekstremističnih tolp, a Francija ščiti na svojem področju vse, ki se upirajo ostalim evropskim narodom. Vsemu temu je še treba dodati hudo gospodarsko krizo v vsej Evropi, katero otežuje še več milijonov brezposelnih. Evropski zaton je sedaj vidna realnost tudi za one, ki tega več let niso hoteli priznati. Evropska demokracija ne najde uspešne formule, da bi se ubranila marksistično-leninističnega terorizma, za katerim stoji sovjetski imperializem željan izpolniti politično praznino, ki se približuje.

SVETI OČE PAVEL VI

Papež Pavel VI. je odšel v večnost. Umrl je duhovni oče več 700 milijonov ljudi. Po vsem svetu so se cerkve napolnile vernikov. Vsi so bili združeni v molitvi ob smrti Sv. Očeta.

V Argentini so slavili ta dan ljubezen do otrok. Ko je v tem popoldnevu novica vse pretresla, je dan že imel svojo značilnost v akciji mož in žen. Nenadoma so milijoni postali otroci in žalosti se je pridružil še občutek zapuščenosti. Bolečina je pretresla telesa in duše. Duhovni oče je umrl in vsi katoličani so občutili v sebi del nezaščitene dece. Znano je bilo, da je bilo njegovo zdravje šibko. Toda nenadna smrt je pretresla vse krščanstvo. Ob njegovi smrti se je povrnilo njegovo prepričanje, da je življenje dano smrtnikom od Boga — največja dobrina. V Argentini, kjer je bil ta dan posvečen otrokom, so se vsi verniki začutili kot zapuščeni otroci. Za trenutek so se podobe žalosti spremenile v zvonjenje, ki je globoko zadonelo v znak konca njegove zemeljske poti. Zvon, ki še dolgo ne bo utihnil.

J. P. — T. B.

Dvakrat žalostna obletnica

Za letošnjo 32. obletnico smrti gen. Leona Rupnika smo se preživelih domobrancev odeli v globoko črnino, pretreseni od žalosti nad dogodki v naši slovenski skupnosti.

Že smo mislili in živeli v nadi, da smo tako dozoreli, da na dogodke pred več kot 30 leti gledamo z očmi zrelih, dostojnih in plemenitih ljudi. — Pa ne!

Prav za 35 letnico ustanovitve slovenskega domobranstva septembra 1943 nam je prišla v roke sem v Ameriko knjiga: *Dr. Jakob Kolarič — „Škof Rožman III. del“*, ki na najgrši način oskrunja spomin na tiste, ki so z zastavitvijo svojega življenja reševali kaotične in krute razmere tistih dni.

Kako se more najti človek, ki še danes problematično ugiba in sprašuje, kdo je ustanovil Vaške straže, ali so bile Vaške straže potrebne, ali je bilo iz obupa ustanovljeno Slovensko domobranstvo potrebno, ko pa imamo že samo do tistega septembra 1943. leta za cele arhive zapisanih imen mrtvih v „Črnih bukvah“ in drugi literaturi... vse mrtvi brez krste in

brez križa...? Pisatelj je namenoma pozabil na nesrečni Turjak in Grčarice in na njih pretresljive posledice. Saj menda med nami ni nihče tako neumen, da bo mislil, da se je to ustanavljalo za maškerado, za zabavo! —

Mislim, da še živimo po etičnih načelih, ki ne dovoljujejo, da bi s snemanjem bremen odgovornosti z ramen ene osebe, ta bremena s podvojeno mero nalagali na ramena druge osebe! In prav to se dogaja v tej knjigi!

Vsi, ki smo danes že nad 30 let politični emigranti, smo toliko uvidevni, da upoštevamo, da so ljudje, ki so imeli to srečo, da so leta naše najbolj krvave zgodovine preživeli izven domovine, drugače gledali na takratne dogodke in postopke v domovini. Bi pa od njih pričakovali več solidarnosti in tenkočutnosti, da se vsaj žaljivo ne bi izražali o tistih, ki so tiste težke čase čutili na svoji koži, se trudili, da bi jih po najboljši volji premagali, in so že nad 30 let mrtvi!

Zakaj pisatelj v tej knjigi na dolgo in široko obnavlja vso „literaturo“, ki tako nizkotno in nesramno blati generala Leona Rupnika in z njim vse domobranstvo? Zakaj na dolgo in široko premleva tisto nesrečno prisego; kdo jo je predlagal, kdo je bil zraven, kdo ni bil zraven itd., ko se dobro spominjam da so jo domobranci vzeli na znanje kot neko potrebno zlo in z levo roko držali figo, da bi jo tako nevtralizirali? Na splošni položaj in poznejše dogodke pa itak ni imela prav nobenega vpliva! Če bi bili naši predstavniki pri Angležih bolj na naši strani in dovolj trdni in vztrajni, bi že prepričali Angleže, kaj je tista prisega pomenila! Ker pa so koketirali tudi z našo sovražno platjo, seveda niso uspeli in morajo nekoga kriviti za svoje neuspehe. Da bi se pa domobranci ob koncu vojne pridružili komunistom, se pravi Titu, to pa res lahko predlaga samo norec! Po neki telepatiji sta pa bila Miha Krek in gen. Leon Rupnik ob koncu vojne le istega mišljenja: Oba sta predlagala umik domobrancev v hribe! Saj v knjigi na strani 327 beremo: „Umaknite se, če treba, v hribe... nekaj tednov boste že zdržali, saj zavezniki niso več daleč. Pridejo iz smeri Benetke.“

No, pa nismo šli v hribe, ampak v Vetrinjo! Angleži so pa tudi raje ostali v Benetkah in niso prišli k nam; pa ne zaradi prisega, ampak ker jim ni pasalo!

Spominjam se tudi, da so se po 3. maju 1945 po Ljubljani širile govore da so Angleži že na Jesenicah... —

Vprašamo se tudi, pred kom je treba škofa tako na dolgo in na široko zagovarjati; saj dejstvo, da so ga komunisti, ki so ga tako strupeno sovražili, obsodili, mu je samo v čast! Nam pa v potrdilo, da je bil s svojim delom zares z nami!

Z odhodom iz domovine si je rešil življenje; in Bog mu je tudi v begunstvu ohranil življenje in ni dopustil, da bi umrl nasilne smrti, tako kot pisatelj Narte Velikonja, general Leon Rupnik, dr. Lovro Hacin in deset tisoči drugih, ki so svoje načelno odklanjanje komunizma plačali z mučeniško smrtjo. — Slava njihovemu spominu!

Ob 35-letnici ustanovitve Slovenskega domobranstva

(Iz arhiva pok. polk. Vuka Rupnika.)

DOGODKI PO 8. SEPTEMBRU 1943 V NOVEM MESTU

Jurišni bataljon Soške divizije je bil dne 8. septembra 1943 na počitku v taborišču 6. topniškega polka, ki je ležalo severovzhodno od novomeške železniške postaje proti Mali Bučni vasi. Od 60 mož in fantov slovenskega oddelka je komaj 15 bilo navzočih, vsi ostali so se razkropili po svojih domačih postojankah na Dolenjskem. Višje vojno poveljstvo je itak nameravalo razformirati to enoto.

Kot poveljnik sem ravno beležil potek dogodkov o hudih spopadih, ki smo jih imeli z Gubčevo brigado (SNOUB Matije Gubca) vzhodno in ob železniški progi, od Mirnopedškega tunela do Hmeljniškega gradu (viš. točka 507), nazadnje pa v obrambi postojanke Kamence in proge do železniške postaje Mirna peč, — ko me je kapetan Emilio Di Pumpo, poveljnik italjanskega sestava povabil na sprehod do novomeške vojne bolnice. Tu si je dal povezati rano na roki zadobljeno v borbi na grebenu severno od Hmeljnika. Obenem sva obiskala ranjenega častnika: poročnika Rika in podporočnika Doreta Bajca.

Že v temi sva se čez Marof vrnila v taborišče, pregledala moštvo na ležiščih in se nato napotila v častniško menzo na večerjo. Ves pogovor med nama je obstajal o partizanskem vojskovanju in o ukrepih, ki jih je treba podvzeti za doseg večjih uspehov.

Čas je hitro mineval. Med večerjo je radio objavil poročilo o kapitulaciji Italije. Ta novica me je pustila popolnoma mirnega; prav tako tudi polkovnik (imena se ne spominjam) poveljnik polka, kapetan Di Pumpo in kapetan Cabra (namestnik Di Pumpa) niso kazali nikake razburjenosti. Med drugimi častniki je pa nastala prava burja. Takoj so začeli nervozne razprave in prepirke o tem, kako in kaj bo. Kako bodo izvršili umik v svojo domovino, ali kako bi se vrnili v svoje matične enote. Najbolj nervozen, da ne rečem prestrašen je bil poročnik Boschini, ki se je preje vedno širokoustil in junačil, obenem pa zaničeval in podcenjeval vse, kar je slovenskega.

Poveljnik topniškega polka je prekinil medsebojno prerakanje mlajših častnikov s tem, da je vstal od mize in v kratkem a odločnem nagovoru zahteval hladno kri spričo težkega položaja, iz katerega pomaga samo preudarnost ter brezpogojna disciplina in visok vojaški duh. Odredil je, naj bo vse moštvo v strogi pripravljenosti, naj se straže podvojijo in naj se prekine vsak stik s prebivalstvom in mestom. Odredil je popolno zatemnitev taborišča zaradi možnosti nemških zračnih napadov.

Šele po polnoči sem ujel možnost odpočitka in spanca, potem, ko sem moštvo svojega oddelka poučil o zadržanju in okoliščinah, v katerih smo.

Zjutraj 9. septembra sem prosil kapetana Cabra, naj mi preskrbi častniško čepico, ker sem nameraval zapustiti vojašnico in poiskati odvetnika g. D. W. Čepico sem dobil, vendar me je straža na izhodu taborišča zavrnila in sem moral nazaj.

Takoj sem poslal moje izvidnike, naj pri konjskih hlevih poiščejo možnost za neopažen odhod iz taborišča. Sam sem pa šel v pisarno bataljona, da zvem, kaj je novega in skušam dobiti pismeno dovolilnico. V pisarni sem zvedel, da tekom dneva mesto ne bo zapuščeno, kajti divizijske enote, razpršene po mnogih postojankah, bodo izvršile zbiranje v Novo mesto. Za Vaške straže je pa odrejeno, naj se preoblečejo v italijanske uniforme in naj se moštvo vključi in pomeša med italijanske vojake. Svojim fantom sem naročil, naj odklonijo preobleko in sam sem jo tudi odklonil. Bil sem zavzet z zbiranjem vojaških špecijalk, ko me je ob 10. uri poklical neki italijanski podčastnik, naj grem k glavnemu vhodu taborišča. Tam me je nagovoril neki študent — vaški stražar, oblečen v civil in mi je rekel, da ga je poslal g. W., naj nujno pridem v njegovo pisarno. Odgovoril sem mu, da nameram itak priti, vendar nam je prepovedan izhod iz taborišča in zato moram poiskati neko ugodno priliko. Ker tekom ene ure še vedno nisem mogel zapustiti taborišča, sem bil ponovno klican na glavni vhod, kjer sta me čakala časnika Slavko in stražar Slapnik in prosila, naj takoj pridem v pisarno.

Med tem časom so moji izvidniki našli mesto v konjskem hlevu, kjer se je lahko neopazno prišlo skozi okno in preko bodeče žice. Zato sem odredil, naj se fantje zberejo v hlevu in od tod v skupini po 2-3 s presledkom par minut neopazno zapuste taborišče in se zberejo v pisarni g. W. Osebnost sem ubral isto pot, potem ko je prva skupina mojih stražarjev že odšla na omenjeno mesto.

Težka dolžnost

Bila je ura 12 opoldne 9. septembra 1943, ko sem prispel v pisarno. Po kratkem pozdravu sem prisedel k mizi, pri kateri je bilo zbranih več gospodov, med njimi preč. kanonik Kek, Dr. Z. K., odvetnik D. W., sodnik Capuder, novinar Slavko, župan št. Jernejski Jordan in g. Pelko. V imenu navzočih gospodov je povzel besedo Dr. Z. K. in mi je rekel, da sem povabljen, naj prevzamem poveljstvo nad Novim mestom, češ, da sta za to že preje namenjena in zaprošena gg. topniški polkovnik Peter Kiler in orožniški major Sovič odklonila to mesto (prvi zaradi družinskih, drugi pa zaradi zdravstvenih razmer). Prevzel sem to dolžnost in zahteval, da se takoj pokliče mestnega župana.

Medtem, ko je g. Slavko šel po župana, sem poslal patrolo treh mož proti novomeškemu kolodvoru z nalogo, naj se vsi poveljniki postojank, ki bi prišli v mesto iz te smeri, oglasijo osebno pri meni, moštvo pa naj odvojijo od Italijanov in ga zberejo pri hišah ob robu mesta. Drugo patrolo sem raptil s podobno nalogo na blok proti vasi Mačkovec — št. Peter. Med tem

je prispela zadnja dvojka mojih fantov ter izjavila, da se je 7 mož odločilo in ostalo z Italijani v taborišču (Lesar Jože in drugi). Tako mi je ostalo na razpolago samo 8 mož (3 proti kolodvoru, 2 proti Mačkovcu in 3 pri meni).

Pod takimi okoliščinami, upošteva je navzočnost 16.000 italijanske posadke in 900 mož XV. rdeče divizije NOVJ ob progi proti Ljubljani, je bila res težka dolžnost poveljevati mestu.

Med tem je prišel v pisarno novomeški župan Dr. Polenšek. Ko sva s. bila predstavljena, sem mu rekel: „G. Dr., Vi ste kot mestni župan v smislu določb mednarodnega vojnega prava dolžni zahtevati od italijanskega divizijskega poveljstva garancijo za popoln red in mir ter varnost v mestu; — ker so pa italijanske okupatorske sile kapitulirale, zahtevajte obenem priznanje slovenske oblasti ter njenih organov Vaških straž kot slovensko orožništvo, ki naj izvršuje službe javne varnosti in notranje in zunanje zaščite mesta.“

Ko je g. Polenšek dojel mojo zahtevo in uvidel tveganost svojega položaja pri takem postopku, je prebledel in odgovoril: „G. kapetan, to stvar bom premislil.“ Odgovoril sem: „To ni za premišljanje; — to je dolžnost.“ Odgovoril je: „Čaka nas še veliko opravkov.“ Poslovil se je in se urno umaknil, ne da bi šel k Italijanom ali se vrnil na poveljstvo mesta. Pozneje sem ga še dvakrat iskal potem mojih stražarjev. Hotel sem ga namreč prisiliti, da vrši dolžnost. — Na žalost brezuspešno.

(Sledi)

NAŠE MLADIKE

DOMOBRAVSKA PROSLAVA

**V SLOVENSKEM SREDNJEŠOLSKEM TEČAJU RAVATELJA MARKA
BAJUKA V BUENOS AIRESU, ARGENTINA**

V 4. letniku slovenskega srednješolskega tečaja rav. Marka Bajuka v Buenos Airesu smo imeli v soboto, dne 10. junija 1978 spominsko proslavo za pobite domobrance.

Najprej nam je Marko Zakrajšek povedal nekaj misli o domobrancih, njihovem poveljniku gen. Leonu Rupniku in o strašni usodi 12 tisočev ter obljubil in zagotovil, da bomo mi mladi ohranili njih spomin, ko bomo ohranjali materin jezik in krepili našo slovensko skupnost.

Sledile so skioptične slike, povezane z globoko občutenimi recitacijami in lepimi domobranskimi pesmimi. Tako globoko seže v srce domobranksa pesem; saj so glasovi fantov-domobrancev, ki so izbojevali toliko

zmag nad komunisti na slovenski zemlji, pa so sedaj pobiti!

Recitirali so: Vera Breznikar, Klavdija in Karla Malovrh, Lučka Makovec, Marjan Jakoš in Franci Novak.

Nato nam je profesor zgodovine g. Božo Stariha v svojem govoru poudaril, da je letošnje leto posebno važno, ker praznujemo 100-letnico prve slovenske naselitve v Argentini, 50-letnico druge naselitve primorskih Slovencev, ki so bežali pred fašizmom, 30-letnico prihoda naših staršev, ki so zapustili domovino zaradi krvoločnega komunizma, in 53-letnico strašnega genocida — zločina nad slovenskim narodom, katerega so izvršili komunisti že po vojni nad vrnjenimi domobranci in drugimi protikomunističnimi bojevniki. V svojih tehtnih besedah je poudaril, da moramo vračati ljubezen za sovraštvo, dobro za zlo, kajti ravno v tem — v sovraštvu se je znesel komunizem nad prodano slovensko mladino — slovenskimi domobranci. Poklal jih je zato, ker so bili Slovenci, ki so verovali v Boga — Narod — Domovino, kar je vse komunizmu v napotje. Ti naši fantje niso jadikovali, temveč so padali v grobove s pesmijo in molitvijo — prav kakor prvi kristjani-mučenci. Zato jih smemo z vso pravico imenovati mučence novega časa, mučence slovenskega naroda, naše slovenske mučence!

Slava njihovemu večnemu spominu!

Pavlinka Tanja Korošec (4. let.)

Gral. Leon Rupnik — žrtev za slovenski narod

Ko so v Sloveniji komunisti začeli z akcijo ter pobijali ljudi in ropali, so se po vaseh v obrambo ustanovile Vaške straže. Po potrebi enotno organizirane vojske se je pozneje iz teh skupin Vaških straž organiziralo Slovensko domobranstvo. Organizator, voditelj in poveljnik domobranske protikomunistične vojske v Sloveniji je bil general Leon Rupnik. Ta je s svojimi sodelavci ter junaškimi domobranci kmalu obvladal položaj ter komuniste pregnal iz vseh naselij Slovenije v gozdove. Bil je odločen protikomunist ter sposoben poveljnik, ki je znal voditi svoje domobranske enote.

Vojaško je v Sloveniji premagal komuniste, a politično je bil po drugi svetovni vojni poražen, ker so po dogovoru Angleži, Amerikanci in Sovjeti predali Slovenijo komunistom v roke.

Z umikom domobranske vojske se je tudi on umaknil iz Slovenije ter je bil nekaj časa v Italiji, od koder so ga Angleži vrnili komunistom v roke. Po sramotanju in mučenju so ga ubili 4. septembra 1946.

V zgodovini slovenskega naroda bo ostal kot vzor junaka in borca za svobodo, pravico in mir.

(Dopisnica zgornjih vrst je mladoletno slovensko dekle v Argentini. — Op. ured.)

...V svojem zadnjem pismu je Slovincem obljubil, da bo tudi po smrti v bližini Vsemogočnega molil za svoj narod. —

(Po podrobnih življenjskih podatkih druga mlada dopisnica med ostalim pravi:)

Najvažnejše njegovo delo je Slovensko domobranstvo. Po koncu svetovne vojne se je umaknil na Koroško, pa tudi tam ga komunisti niso pustili v miru. Toliko časa so rovarili in iskali prilike za maščevanje nad njim, dokler ga niso na zvit način dobili nazaj v domovino in ga obsodili na smrt.

„Živel slovenski narod!“ je bilo slišati poslednje besede generala Leona Rupnika.

Leona Rupnika z vso pravico imenujemo očeta Slovenskega domobranstva. V dneh po italijanski kapitulaciji septembra 1943, pa na prošnjo mnogih vplivnih ljudi je gral. Leon Rupnik prevzel predsedstvo Ljubljanske pokrajine, in kar je bilo najbolj važno, — ustanovil je Slovensko domobranstvo.

...Umrli je mož, ki je reševal, kar se je v tistih silno kritičnih dneh še rešiti dalo. Dal je svoje dobro ime, da bi slovenski narod spoznal, kaj je komunizem, preden bi ga občutil na lastni koži. — —

Domobranec

Ob obletnici

Stojimo ob spominski kapelici, ki je do danes eden največjih spomenikov JUNAKOM Slovenskega četništva, Vaških straž in Slovenskega domobranstva.

Gledamo imena krajev, kjer je umiral pod zločinsko roko brata-komunista slovenski četnik, vaški stražar in domobranec. Umiral je zato, ker je branil svoj dom in svoj narod.

Poteka 35 let, odkar je slovenski četnik položil svoje življenje na oltar domovine na trdnjavi Grčaric. Že tu si pokazal, mladi slovenski junak, da te sovražnik-komunist premagati ne more. Brat komunist vam je jamčil in obljubil da morete prosto na svoje domove če se predate... Verjeli ste komunistični laži.

Zvezane so vas odpeljali v Kočevje in nato v Jelendol, kjer so vas mučili in zverinsko pomorili.

Turjak, trdnjava vaških stražarjev! Tukaj sem kot mladenič uvidel, da se politika in idejni vojak ne moreta družiti... Po večdnevni bitki pade tudi trdnjava Turjak... Borci Grčaric in Turjaka se zadnjič snidejo v Kočevju in v Jelendolu. Tu padejo prve množične žrtve pod morilsko roko komunista.

Po 35 letih pa se še dobijo ljudje našega begunstva, ki na ta ali drugi način še verjamejo komunistični laži.

Slovenski četnik Grčaric, vaški Stražar Turjaka, položil si svoje življenje; na Tvoje mesto pa je stopil še večji junak, da nadaljuje borbo proti zločinskemu komunizmu. Ta junak je bil slovenski domobranec z generalom Leonom Rupnikom na čelu!

Mladi junaki slovenskega domobranstva, največji sinovi slovenske matere, ljubili ste narod, bili ste neustrašeni in nepremagljivi.

Tvoj je ta spominski dan; tu moremo izgovarjati tvoje ime, ga osvetljevati s tvojimi žrtvami in tvojo ljubeznijo, ki si jo gojil do naroda.

Junak domobranec! Nekateri se spominjajo tebe, a ne morejo izgovoriti imena očeta slovenskega domobranstva, generala Leona Rupnika.

Junaki slovenskega domobranstva! Darovali ste svoja življenja domovini. Naša je dolžnost, da se vas spominjamo, ohranimo vašo idejo, vaše ime, in nad vse, vero v: BOGA — NAROD — DOMOVINO!

SLAVA VAM, JUNAKI SLOVENSKEGA DOMOBRANSTVA!

USODNI DNEVI — USODNI KORAKI

Dnevnik dr. Stanka Kocipra,

adjutanta in osebnega tajnika prezidenta, generala Leona Rupnika

(Nadaljevanje)

Dr. Pestotnik: — Če se Nemci umaknejo, torej nimamo gotovosti, da se ohranimo...

Gen. Rupnik: — Pač. Zato moramo storiti vse, da nas bodo Nemci podpirali do konca. Vse nacionalne odrede pa moramo zediniti pod enotno poveljstvo. V nemškem interesu samem bo, da podpirajo proti komunistom edinice, katerim *zaupajo*. In če ne bi preostalo nič drugega, *začnemo gverilo in s tem opozorimo zaveznike nase*, ker bodo tudi ti morali kmalu migniti, če sveda ne marajo prepustiti Evrope boljševizmu*). Zakaj Stalin je svoje sile na vzhodu masiral, dočim je zavezniška fronta na zapadu razcefrana. Če se jim fronta zdrobi, je konec... Prav tako moramo mi ne glede na debele požirke grenkob in ponižanj spričo težkega Rösenerja storiti vse, da našo fronto obdržimo trdno. *Poskušal bom storiti vse, da nam Rösener s „Prinzom Eugenom“ pomaga zdrobiti partizanski klin na Primorskem, da se prvenstveno prebijemo na Primorsko k zaveznikom, šele, če se nam to ne posreči, na Koroško*. Če nam Nemci pri tem pomagajo, smo jim lahko samo hvaležni, in če bodo zavezniki našo nacionalno borbo priznali, bodo to razumeli...

Bog. Remec: — Ali bi Nemci prepustili komando *nam* (!!) — ali tukajšnjim poveljnikom?

*) — Prim. Churchillove spomine in drugo zgodovinsko literaturo o tisti dobi! — Mogoče bi bila prav Slovenija tista, ki bi zaradi te Rupnikove zamisli spremenila povojno usodo Evrope in sveta... Mogoče! — —

Gen. Rupnik: — Mi s svojimi interesi smo pri nas vključeni v jugovzhodno armadno področje generala Löhra, zato operativne svobode poveljevanja Nemci ne bodo dali, dokler bo njihova fronta tu stala. Pogojno pa jo imamo s tem, da mi je Rösener obljubil samostojno organizacijsko in upravno vodstvo domobranstva. Dobiti hočem pravico direktnega poveljevanja s Slovenci. Za Primorsko in Gorenjsko se mi bo gotovo posrečilo... —

Msgr. Škerbec: — (Vpade.) Hm... Če hočemo uspešno borbo proti komunizmu, moramo zbrati večino naroda! (Ali za Rupnikom in domobranstvom ni bila večina naroda? — SK.) Zato moramo ustvariti narodno enotnost (Rupnik tega ni hotel? — SK.), ki ne bo privesek Nemčije... (???). V Ljubljani je gotovo 30% ljudi, ki niso komunisti, pa niso z domobranstvom, ker vam očitajo sodelovanje z Nemci. Na Gorenjskem in štajerskem pa je teh ljudi 75%. Zato moramo fronto razširiti. Pod pokrajinsko upravo, pod vami, gospod general, to ne bo mogoče, ker ste *eksponent Nemcev* (!!!). Zato moramo ustvariti nek forum, ki bi predstavljal slovenske narodne, politične sile, forum avtoritete, ki je vi nimate! (Kdo teh gospodov pa je imel večjo od Rupnika, ki so mu jo vsi izpodjedali, pa si jo je s svojo žrtvijo vendarle ustvaril? Domobrantsko moštvo, protikomunistični tabori itd. SK.). Ustvariti moramo nekaj javnega, toda samostojnega, ne proti Nemcem, ampak nekaj, kar ne bo kolaboracionistično. (!!!) *Morali bi ustvariti kuliso, ki bi uživala zaupanje Angloamerikancev in bi bila obenem tolerirana od Nemcev...* (!!!)

Gen. Rupnik: — Vi samo to praktično zamislite! — Če se vam to posreči, bom pri Nemcih poravnal teren...

Msgr. Škerbec: — (Nestrpno vpade.) *Gre nam za vlado! — To bi bila ilegalna, od Nemcev tolerirana vlada!* (???)

Dr. Kociper: — (Nisem mogel več vzdržati kot molčeči adjutant, ki je samo zapisoval izlive modrosti slovenskih politikov, in sem se vmešal.) Če obstajate in delujete ilegalno, to je, proti Rupniku, cepite sile, kar je naša največja nevarnost. Čim pa ste „tolerirani“, ste legalni in s tem „kolaboracionisti“. Mislite, da so komunisti takšni naivneži, če se jim je posrečilo izpodžagati celo Dražo Mihailovića?

Gen. Rupnik: — Jasno mi je že od vsega začetka, da je treba združiti nacionalne sile. O tem sem mnogo govoril. Vendar *slovenska ilegalno-legalna vlada ne bo mogla doseči spremembe stališča Angloamerikancev do Jugoslavije, ki jo trenutno gledajo v Titovini!*** Oni namreč nas tretirajo kot Jugoslovane, ne Slovence! Jaz pa se trudim, da magari s pomočjo Nemcev zgladim nasprotstva med Hrvati in Srbi, da bi se končno v Sloveniji vsi združili! Nemci namreč tudi povsem drugače gledajo na Jugoslavijo, kjer so pomagali ustvarjati Nezavisno Državo Hrvatsko... Torej bo težko priti k njim z zahtevo po Jugoslaviji, ker bodo sami sebi

** Moralo je priti do vetrinske žaloigre, da so se o tem prepirali. — So se...? —

težko pljunili v zobe... Kaj je torej naša naloga? — Vzdržati proti komunizmu! V Sloveniji vse skoncentrirati in z dejstvom dejanskega odpora vseh jugoslovanskih nacionalnih sil vzbuditi pozornost zaveznikov! — Od tu potem ustvarjati Jugoslavijo!

Msgr. Škerbec: — (Kot da je vse preslišal. Vsiljivo.) Gospodje, bi se zmenili, kako; vi, gospod general, bi pa pri Nemcih uredili! (Tako! SK.)

Gen. Rupnik: — Čakajte! — Najprej moram pri Nemcih doseči načelni pristanek na kaj takšnega...

Dr. Basaj: — Oh... Nemci marsikaj tolerirajo, če ni direktno proti njim naperjeno. In mi jim vendar nočemo nič! To kuliso bi gotovo tolerirali. Dopove se jim, da je vlada samo protikomunistična... (Ali bodo s tem pridobili 30% oz. 75% prebivalstva, ki ni z domobranstvom, ker je — „kolaboracionistično“? — Ali to ne bo isto — „kolaboracionistično“ kot — samoprotikomunistično domobranstvo, ki ga tolerirajo Nemci, kot bi tolerirali Narodni odbor? SK.)

Gen. Rupnik: — Da, Nemci so sami protikomunistično nastrojeni...

Dr. Basaj: — Narodni odbor bi sestavil in proklamiral protest proti Titovi Jugoslaviji... (Bravo! SK.)

Gen. Rupnik: — (Nestrpno.) — *Takoj sestavite ekipo, ki bo šla v smeri k zaveznikom in v tem smislu delala ! Najprej prepričajte zaveznike!* Ta čas pa meni pustite, da ne bo ves že dogovorjeni plan (z gen. Damjanovičem itd. — SK.) naokoli vržen..., da ne bo zmešnjave...

Dr. Pestotnik: — (Vpade.) Istočasno bomo razglašali to po radiu in časopisih...

Gen. Rupnik: — Počasi, počasi...! — Mislite, da bodo zavezniki to registrirali, za kar vedo, da stoji pod kontrolo Nemcev?!

Prevzv. škof dr. Rožman: — Ja, za ljudi, za naše ljudi bi to bilo dobro...

Dr. Kociper: — Saj te proteste mi že celo leto in pol pošiljamo v svojih oddajah. Če bi vlada delala preko istega radia, ki ga kontrolira okupator, ne bo v očeh onih procentov, o katerih je govoril msgr. Škerbec, da ne gredo zraven zaradi „kolaboracionizma“, nič manj kolaboracionistična kot Rupnik in mi! In efekt bo isti. Samo pri Nemcih lahko vzbudimo nevoljo in s tem zmešamo mreže, ki jih je g. prezident že uspešno nastavil...

Msgr. Škerbec: — (Prekine.) Ne! — Mi bi navidezno delali proti Nemcem... Gospod general bi dopovedal Nemcem, naj spregledajo, če se bo navidezno kaj proti njim reklo... Recimo... proklamacija, ki ne bo klečeplazila za Nemci...

Gen. Rupnik: — Samo hujskati bi bilo nevarno, ker bi kdo, ki ni poučen o vaši igri, lahko razumel dobesedno; in smo v kaši... Vseh namreč ne morete poučiti o vaši igri, ker bi s tem vaš namen že propadel... — To vam lahko potrdim iz bridkih lastnih izkušenj! — Komunisti bi hitreje obvestili zaveznike, kot bi se vam posrečilo zaveznike prepričati o potrebi vašega ravnanja...

Msgr. Škerbec: — (Nestrpno vpade, kot na je vse preslišal.) Radio... radio naj nam takoj odstopijo, da vzbudimo pozornost! — Jasno — to je odlična stvar!

Gen. Rupnik: — Zavezniki vedo, da so Nemci še tu in da torej kontrolirajo radio. Če hočejo Nemce uničiti, ne bodo vam bolj naklonjeni, če vedo, da Nemci to tolerirajo... *Gospodje, ne morem vas nehati opozarjati, da je resno treba misliti na vse strani, da ne napravimo vseh adutov!*

Dr. Pestotnik: — Slišal sem neko postajo, da so Nemci na Primorskem Narodni odbor naravnost zaukazali.

Dr. Kociper: — Ali Angleži potem tega niso slišali?! — Kako ga bodo sprejeli in kako bodo sprejeli vaš Narodni odbor, če stališča do Nemcev ne spremene?

Gen. Rupnik: — *Gospoda, obljubljam vam, da bom vtaknil ključ in ga prvi zavrtel pri Nemcih.* — Če bo s tem le kaj pomagano ljudstvu, bom rad storil!

Vsi: — Bravo! — Bravo!

Dr. Basaj: — Ali ni nekaj istega tudi na Hrvaškem?

Gen. Rupnik: — Ni mi znano.

Dr. Basaj: — Menda je tam nam analogni pokret.

Msgr. Škerbec: — Gospod prezident, vi nam boste izposlovali, da bo po vašem posredovanju šla naša deputacija na Hrvaško. — To bo kolo-salno... (Si mane roke.)

Gen. Rupnik. — Mislim, da bi to iz istega razloga, ki sem ga že omenil, stvar kompliciralo. Poglavnik je človek Nemcev! Imam tudi dokumente o njegovem apetitu po Slovencih. *Meni ne gre za nič drugega, kot da Slovenci pred zavezniki dokažemo red in disciplino, v katerem se bodo de facto zbrali vsi nacionalni Jugoslovani — po sili razmer!*

Dr. Pestotnik: — (Po pavzi.) Sedaj je treba to s propagando takoj vreči ven. (!!)

Prevzv. škof Rožman: — Da, to je treba propagirati. S tem bomo odstranili klikarski vtis domobranstva. (???) (Kaj smo mi o domobranstvu govorili in želeli leto in pol? SK.) Tedaj bodo vsi Slovenci videli, da ne samo OF poziva ves narod proti Nemcem. Če bodo videli Narodni odbor, bo to precej glave dvignilo. Nemcem je treba dopovedati na ta način, da se s tem samo jača protikomunizem.

Gen. Rupnik: — Iz moje bridke izkušnje vam ponovno govorim, da morate vso stvar zelo, zelo dobro premisliti, da ne doživimo splošnega poloma, ker — opozarjam vas — Nemci niso pametni politiki, ampak take-koč neotesani vojaki...

Msgr. Škerbec: — Za sveto jim je treba zagotoviti, da jim ne bo nihče skakal v hrbet...

Gen. Rupnik: — Da, to morate zabiti v prepričanje tukajšnjega najvišjega nemškega predstavnika...

Msgr. Škerbec: — Seveda! Saj menda nismo tako neumni, da bi si privoščili v Ljubljani Varšavo...

Gen. Rupnik: — To je vaša stvar... in da to dopoveste Nemcem...

Dr. Pestotnik: — Posamezniki bi kaj takšnega že delali... Recimo na Gorenjskem in Štajerskem...

Gen. Rupnik: — Kdor je količkaj pameten, si tega ne bo privoščil. Lahko bi si pa komunisti na vaš račun kaj takšnega privoščili...

Dr. Basaj: — Gospod general, ali je pri Nemcih upati na razumevanje?

Gen. Rupnik: — Trdno upam, da bom zvirtal luknjo, ki jo boste potem vi razširili...

Msgr. Škerbec: — Na vsak način mora biti storjeno vse v sporazumu z Nemci! (!!!)

Bog. Remec: — Mislim, da smo vse, kar nas je zanimalo, pregnetli. Gospodu generalu se ponovno toplo zahvaljujemo za ves trud in posebej za pripravljenost, ki jo je pokazal danes. Tega vam, gospod general, slovenski narod ne bo nikoli pozabil. Za to bomo skrbeli mi, njegovi legitimirani zastopniki. (!!!)

Dr. Zajec: — Seveda je treba te stvari zelo, zelo previdno obravnavati. Ne vemo namreč, kaj bi Nemci z nami napravili, če ne bi akceptirali. Treba je računati z represalijami v tem slučaju...

Gen. Rupnik: — Mislim, da je vaš strah, gospod doktor, neutemeljen... če boste ravnali, kot sem vam rekel. Želje se vendar smejo vsakomur povedati, posebno, če so utemeljene s pametnimi razlogi... Kajpak boste morali dati najbrž tudi garancije, da z vaše strani ni zahrbtnosti in da ni razlogov za nezaupanje...

Medtem je nekdo pozvonil. Prevzvišeni je šel odpirat in Remec je dobil neki listek. — Prevzvišeni se je nato poslovil in šel na pogreb prelata Kalana.

Bog. Remec: — Pravkar sem dobil sporočilo, da je londonski radio javil, da je Himler ponudil Angloamerikancem kapitulacijo, London in Washington pa da sta odbila, ker mora biti kapitulacija ponujena obenem tudi ZSSR...

Gen. Rupnik: — Prvič je to samo še vest londonskega radia, torej ni uradno; drugič se pa tudi v tem slučaju stališče zahodnih zaveznikov do Titove Jugoslavije ne bo spremenilo takoj, ampak nam je zahteva po popolni kapitulaciji v prav nasproten dokaz!

Bog. Remec: — (Zmeden.) Gospoda, mislim, da smo se vse zmenili. Ponovno se zahvaljujem gospodu prezidentu za njegovo naklonjenost in pripravljenost. Prepričan sem, da bo storil vse, kar je v njegovi moči.

Gen. Rupnik: — Obljubljam vam, da bom po vseh svojih poštenih močeh na to delal, da mi vsi skupaj v sedanjem najbolj kritičnem trenutku svojememu narodu pomagamo!

Vsi: — Hvala lepa!

Že v mraku se vračava v vladno palačo.

Prezident se je takoj skušal telefonično zvezati z Rösenerjem, da bi se mu najavil, pa Rösenerja ni v Ljubljani. — —

(Sledi)

NAŠI MOŽJE

Matevž Potočnik — 60 letnik

Prav na kratko, Matevž. Vemo, da za svoja zaslužna dela nisi prijatelj sprejemanja čestitk ter pohval — vendar Tvoj življenski jubilej ne more iti neopaženo mimo nas.

Poznamo Te kot moža čistih idealov in zato je Tvoje delo v skupnosti povsod naletelo na razumevanje ter rodilo sadove, to se prav posebno lepo izraža v delu in vodstvu Zavetišča Dr. Gregorija Rožmana.

Kot predsednik te ustanove, katero si prevzel po tragični smrti prvega rednega predsednika, — pa vse do danes očetovsko skrbiš za to hišo miru s svojo idejo, katero

pogostokrat ponavljaš: Bodimo samo Slovenci, opustimo naše stare pristranske skupne napake, kajti le tako bomo lahko kljubovali vsem zaprekam, ki se nam stavijo na poti pri našem skupnem delu in cilju to je pomagati našim potrebnim rojakom.

Za to, Matevž, — združeni s Teboj Ti kličemo ob Tvojem lepem življenskem jubileju, ki ga boš obhajal 14. septembra 1978: Zdravstvuj!

Želimo Ti še mnoga leta, da bi jih dobro preživel v krogu svoje drage družine in sredi med nami.

Bog Te živi!

List Tabor je naše glasilo, ki veže vse protikomunistične borce. Naše ideje in misli gredo v svet v tiskani besedi. Naši potomci bodo lahko videli, kako smo reagirali na pretekle in sedanje dogodke, in kako smo gledali na bodočnost. Soborec Taborjan, pozivamo Te, napiši svoje misli in spomine iz dobe bratomorne borbe, da ne bodo naši zanamci videli in brali samo laži in propagando, katero bruha v svet komunistična propaganda!

BLAGO SOVRAŠTVO

(Ob Djilasovi knjigi „Vojni čas“)

Filozof revolucije.

Protislovnost, ki se zdi neka bistvena karakteristika takratnega in današnjega Djilasa, ni nikjer bolj očitna, kot v vsakem poskusu, izluščiti iz njegovih besed osnovno jedro njegove filozofije. Ta je bila v „vojnem času“ v veliki meri vključena v splošno filozofijo naše revolucije, danes, ko je revolucija dokončno dejstvo, pa izpričuje predvsem Djilasove dvome, pomisleke in tu in tam morda tudi rahla obžalovanja.

Ker je vse to vpleteno v zgolj „dnevniško“ pripovedovanje vojnih dogodkov, so nujni „iztrgani citati“, ki dostikrat pobijajo drug drugega; toda tudi dejstvo, da so „iztrgani“, na stvari ne spremeni prav nič. Tako se Djilas v zadnjih dneh revolucije kljub očitnemu navdušenju le distancira od navadnega „tuljenja z (zmagoslavni) volkovi.“ „Posebno ponosen sem bil“, piše na strani 354, „na tiste viharne izlive aplavza, ki so se dvigali kot val za valom, čeprav me je nek skrit kotic vesti, ali morda neko nejasno zaznanje svarilo, da pomagam ustvarjati neko duhovno enoličnost: manipulacija gorečnosti je namreč zarodek suženjstva.“

Temu, takrat brez dvoma zatajenemu spoznanju, zija nasproti hladna ugotovitev, ki jo postavlja na začetek knjige in razmišljanj (str. 59): „Vojna, ki smo si jo zamišljali mi komunisti, ni bila samo nacionalna vojna. Komunisti so (!) ljudje, ki jih ne privlači nič, tudi ne nacionalna svoboda, če jim istočasno ne nudi tudi možnosti specifične ideološke, revolucionarne skupnosti.“... In to seveda vodi v manipulacijo „gorečnosti“ in potem v — suženjstvo.

Toda spoznanje o nevarnosti, ki jo vsebuje „manipulacija gorečnosti“, je bilo še daleč v bodočnosti, ko je Djilas z neko skoraj presenetljivo direktnostjo spoznal (str. 12), da lahko „samo mi komunisti pomagamo ljudem, ki jih pobijajo, čeprav niso zagrešili ničesar, temveč iz gole, blazne ambicije nekaterih posameznikov“. To je zapisal v poglavju o ustaških grozodejstvih na ozemlju takomenovane „neodvisne“ Hrvatske. Pri tem pa pozablja, da so imeli tudi v njegovih vrstah mnogi posamezniki „blazne ambicije“, ki so slednjič privedle do krvavega medsebojnega obračunavanja. Uide mu le priznanje, da se je celo njega samega polasčala nekakšna „blazna“ ambicija, ko se je — nepoznan — v prvih dneh okupacije vozil z istim avtobusom, na katerem je sedel tudi Serafin Mazolini, tajnik italijanskega civilnega guvernerja za Črno goro. „Bilo mi je,“ piše na strani 14, „da bi rekel šoferju, naj na kakšnem primernem ovinku ustavi, ter da bi potem potegnil tega uradnika, ki je sanjal o novi karieri, iz avtobusa in ga ‚prelunknal‘ ob cesti. To bi bila navsezadnje

celo moja dolžnost... istočasno pa sem se tudi zavedal, da je bil Mazolini le človek, morda celo nedolžen..."

Aktivni ali pasivni odpor?

To Djilasovo oklevanje — ki ga sam sicer opravičuje, da je imel druge „važnejše“ naloge, kot pa „preluknjati“ enega samega Italijana — pa v resnici ni nič drugega, kot tisto osnovno vprašanje, ki se je takrat postavljalo vsem našim ljudem: ali naj bo odpor proti okupaciji aktiven ali pasiven; ali so žrtve res potrebne, ali pa je prva naloga — zagotoviti obstoj ljudi in čim večjo varnost narodne in zasebne lastnine.

V poglavju o prvih dneh okupacije v Črni gori pa se ne dotika le tega osnovnega vprašanja, temveč riše tudi splošne razmere, ki so bile praktično identične s položajem v Sloveniji. Ne le, da je bila okupacija razmeroma znosna, temveč da tudi „bojevit“ črnogorski narod, kjer je vsak svoje vrste „junak“, ni kazal kakšnega prevelikega navdušenja za oborožene akcije.

„Edini nagib za napad in upor“, piše Djilas na strani 22, „je bil v ranjeni samozavesti in zagrenjenosti nad neupravičeno izgubljenost, a še ne končano vojno. Odkritih podpornikov Italije je bilo zelo malo in še manj njenih agentov. Toda kako se bodo ti ljudje zadržali, ko bo Italija začela požigati, zapirati in ubijati?“

Toda golo, neizpodbitno dejstvo je vendar, da niti fašistična Italija ni začela požigati, zapirati in ubijati, dokler niso vsega tega sprožile nore akcije komunističnih partizanov! Vojna je bila komunistični partiji takrat potrebna kot edina in najlažja pot do oblasti!

„Vojne in upori“, piše na strani 22, „niso samo prekletstva in nesreče: v njih se zarode tudi upanja in ustvarjalnost. Vojne in upori so življenjska preizkuševališča za voditelje, ideje in narode. Vojne in upori so potrebni: odreči se vojni, kadar napoči njen čas, pomeni, odreči se svoji lastni notranji naravi. V odločitvi za vojno smo se šele dokopali do spoznanja, kdo smo. Samo v oboroženem konfliktu smo se mogli uveljaviti in prisiliti sovražnika, da nas je razumel in priznal.“

To pa močno diši po Bakuninu, ki je prav tako trdil, da leži neka „ustvarjalnost“ v terorju in uničevanju. Djilasa tudi tu zajemajo dvomi: na strani 75 pravi, da je tudi „ubijanje funkcija vojne in revolucije“, pa se potem takoj tudi vpraša: „Ali pa je morda prav obratno res?“ Vsekakor se je Djilas takrat s svojimi partijskimi tovariši odločil za vojno, ker je pač čutil, da je „napočil njen čas...“

Drugačnega mnenja so očitno bili črnogorski kmetje, ki niso potrebovali nobenega Erazma, da bi jim dopovedal, „da se za vojno navdušujejo samo tisti, ki je nikdar niso doživeli. Djilas še danes ne razume najosnovnejšega človeškega nagiba, ki je pač — samoobramba in obstanek. „Da so tako strahopetno predali svojo svobodo (str. 36) in domovino za ceno

lastnine in družine, me je presunilo in zagrenilo; še posebej, ker je vse to bilo v nasprotju z mojo prirojeno vero v črnogorsko junaštvo in sovražnost do tujih napadalcev... Ves čas vojne sem sumil, da se ljudje ne bodo žrtvovali za kakršenkoli ideal, če jih ne bosta k temu prisilila organizirana sila ali pa nevarnost za obstanek..."

To pa so komunisti takrat drugače formulirali in izvedli: „Neka organizirana sila“ (partija) je spravila v nevarnost goli obstanek ljudi; in potem so postali „pripravljeni“, žrtvovati se za „ideal“...

Djilas tudi zameri svojim črnogorskim rojakom, da tudi, ko so že bili prisiljeni k „žrtvovanju“, niso dopustili, da bi seglo dalj kot do konca njihove vasi. „Postali so občutljivi, če si samo omenil možnost napada na Italijane v bližini njihove vasi (str. 54.), ker niso hoteli, da bi jim hiše zgorele in družine trpele.“

Človek je torej v bistvu povsod predvsem — človek in šele neka zunanja sila ga lahko spremeni v krvoločno žival. Komunistična partija je oskrbela to „zunanjost silo“ ali, kot pravi Djilas sam (str. 156): „Krvoločne so bile ideje, stališča in pa odločenost, prisiliti življenje v službo dogmatičnih razrednih in narodnih ciljev.“

„Zato so komunisti, ko so si v uporabi priborili oblast, smatrali vsako zanikanje te oblasti za — pomoč sovražniku. To pa je bilo naravno, ker so to oblast zanikali isti ljudje, ki so že dolgo preganjali komuniste; — revolucija je namreč prav tako nadaljevanje politike z drugimi sredstvi (kot vojna) (Str. 84). — Revolucija in totalitarna ideja ne poznata in ne priznavata nič drugega, kot sami sebe.“ (str. 87).

Nič drugega! Samo revolucija in totalitarna ideja!

Pasje pokopališče.

Samo z gornjimi stavki si tudi lahko razlagamo Djilasov hladni opis rezultatov odločitve, da je „napočil čas vojne“. Takole piše o pokopu v Kragujevcu in Kraljevu: „Takrat se je smatralo, da je bilo v Kragujevcu ubitih 5.000 moških, v Kraljevu pa 1.700. Te številke pa so s časom še naraščale, čeprav najbrž nikdar ne bodo točno potrjene. BORBA (glasilo partije), je o tem pisala, toda med seboj smo o tem govorili le z obotavljanjem, ker smo čutili smrtno grozo, ki je zajela Srbijo.“ (str. 94).

Djilas potem namiguje, da so Nemci izvršili ta grozni zločin, ker so najbrž izvedeli za partizanski načrt za napad na Kragujevac in so „hotel zlomiti voljo do upora v narodu, ki ga je Hitler smatral za najbolj politično ustvarjalnega in zato za najbolj nevarnega na Balkanu.“ (istotam).

To je precej grobo maličenje dejstev. V nepristranski analizi dogodkov v Jugoslaviji bi bilo v veliki večini dokazano, da so bile nemške (in italijanske) represalije predvsem reakcija na neko partizansko akcijo. To

seveda nikakor ne pomeni, da so bile represalije upravičene ali celo zaslužene; toda navajati, da so Nemci kar tako postrelili 6.000 moških, bi se vendarle vsakomur moralo zdeti nemogoče.

Masaker pri Kragujevcu je bil izveden potem, ko so partizani v okolici mesta uničili nemški konvoj in se živinsko znesli nad trupli MRT-VIH Nemcev. Nemški poveljnik v Kragujevcu je pobesnel, ko si je ogledal strahoto na cesti, in sledil je pokol.

O komunističnih umorih in likvidacijah piše Djilas, da mu je postalo kmalu jasno, da je vse to koristilo četnikom, čeprav v isti sapi kot nekaj popolnoma samoposebi umevnega zapiše, da so v Hercegovini „komunistični sinovi dokazovali svojo predanost partiji s tem, da so pobili svoje očete in potem plesali kolo okrog njihovih trupel.“ (str. 149). Napočil je pač čas vojne... revolucija pa pozna samo sebe! Djilas se niti ne ustavlja ob tej grozoti: samo zapiše jo in potem dodaja: „Vse preveč lahkomišelnost (SO!) komunisti uničevali tudi podedovane starodavne običaje.“

Djilas pa je zelo občutljiv v prosluli zgodbi o „pasjem pokopališču“, kjer so po njegovem ukazu pokopavali ubite četnike skupno s poginulimi psi. To mu je posredno očital tudi Kardelj, ki je še leta 1974 v beograjski Borbi (1-2 maj, 1974) pisal o Djilasu: „Med narodno-osvobodilno vojno smo ga morali odpoklicati iz Črne gore, ker je bil osebno odgovoren za pretirane represivne ukrepe, ki so pripeljali do nepotrebnega prelivanja krvi ter zelo škodovali ugledu ne le Komunistične partije, temveč tudi samega ‚narodno-osvobodilnega‘ gibanja.“

Djilas sam pa pravi: „Četniki so bili prvi, ki so začeli širiti mit o moji odgovornosti za represalije. Delali so to verjetno ne le iz propagandnih razlogov, temveč kot rezultat resnično pomanjkljivih informacij. Vedeli so, da sem bil jaz voditelj v času upora, ne pa da sem bil odpoklican, tako, da me med represalijami (nad četniki) ni bilo več v Črni gori. Tako je emigracijska propaganda (!) trdila, da je ‚pasje pokopališče‘ moje delo, čeprav je res, da je bil Kolašin (kraj pokopališča) v italijanskih rokah, ko sem zapustil Črno goro novembra 1941, pa tudi marca 1942, ko sem se vrnil.“ Djilas se pritožuje, da je tej bajki nasedel tudi Walter Roberts (Tito, Mihajlović and the Allies) ter se potem tolaži: „Tako pač je: ljudje, ki igrajo neko javno vlogo, pa četudi proti lastni volji, morajo pričakovati, da se bodo o njih širile laži; posebej, če se njihova vloga zdi nevarna njihovim nasprotnikom.“ (str. 83).

Poleg tega skoraj plašnega poskusa rehabilitacije pa je v tem kontekstu zanimiva tudi Djilasova navedba (str. 48), da je treba krivdo za pokole po končani vojni, torej tudi za Kočevski Rog, pripisati „protinarnodnemu, ideološkemu nasilju“ tistih, ki so bili poklani... — —

In ne nazadnje je treba pokazati na Djilasov cinizem (njegov resnični obraz) s primerom njegove sestrične Stane. „V bojih na Kalinoviku“, pravi na strani 189, „je padla moja sestrična Stana. Žal mi je bilo zanj,

toda zdelo se mi je tudi, da je bil to zanjo najboljši izhod: bila je napol slepa in že precej v letih...“

„Komunizem se je povezal s patriarhalno justico in žrtvovanjem. In še več: tem bistrim, a revnim hribovcem je ponudil možnost, da se izkopljejo iz samotarnosti in zanemarjenosti.“ (str. 52).

Potlačena duhovnost?

Djilas je trideset let po zmagi revolucije povsem voljan priznati, da „so zmage v zgodovini vselej večje, kot pa na bojišču.“ (str. 74). Tudi se ne ustavlja predolgo ob sicer toliko premlevanem vprašanju „narodne izdaje“. „V narodu, ki je razcepljen, je izdajalec tisti, ki izda svojo lastno stran...“ (Str. 99). Tudi gladko priznava, da se je njegov „novi razred“ spočel in rodil v jamah pri Drvarju, kjer je bilo že vse razdeljeno po stopnjah, čeprav „nihče izmed nas ni imel dvojnih gat“ (Str. 371). V Drvarju je tudi zalotil Tita, ko je na kosu popirja prakticiral svoj „maršalski“ podpis.

Kljub vsemu temu pa bralca njegovega „Vojnega časa“ najbolj „zgrabi“ — pa naj bo v pozitivnem ali negativnem smislu — Djilasovo „srečanje s Kristusom“.

Na Tisovem brdu je zaspal, potem pa (Str. 284) „se mi je zazdelo, da me je nekaj prebudilo. Nenadoma se mi je v duhu prikazal Kristus; tak, kakršen je na ikonah in freskah: s svileni brado in usmiljenim pogledom. Vedel sem, da je ta podoba izvirala iz zgodb in doživetij moje mladosti; toda njegova prisotnost mi je bila prijetna, kot če bi se znašel v neki varni, žareči toplini. Zavestno sem si prizadeval, da bi pregнал prikazen, vendar zaman: samo prelila se je v še žalostnejšo melhkobo, vendar trdno v obrisih. Odprl sem oči. Okrog mene drevesa in speči tovariši. Pa tišina: brezkončna in trajna, kot če bi nikoli ne bilo ne streljanja, ne kričanja. Zaprl sem oči in spet je bil pred menoj Kristus — stvaren, da bi se ga lahko dotaknil. Začel sem mu govoriti: Če si prišel na svet in trpel za dobroto in resnico, potem moraš videti, da je naša stvar pravična in plemenita. V resnici mi samo nadaljujemo, kar si ti započel. In nisi nas pozabil, ne moreš nas zapustiti. Živiš in vztrajaš z nami. — Ko sem to govoril, sem vedel, da s tem nisem nehal biti komunist, in dopovedoval sem si, da je vse to v resnici plod živčne napetosti in izžrpanosti.“

„Ne vem, kako dolgo je vse to trajalo, ali kdaj in kako se je končalo. Vem pa zatrdno, da sem bil zbujen in da sem videl prikazen le, če sem zaprl oči. Nikdar mi še na misel ni prišlo, da je bil to čudež, ali da se čudeži sploh dogajajo, čeprav me je prikazen napolnila z mirom in pogumom. Še danes ne vem, ali naj bi o tem pisal. Vendar se mi zdi, da bi brez tega opisa moja osebnost in okoliščine ostale nepojasnjene. Zato vključujem v svoje delo tudi to, čeprav bosta morda zaradi tega prizadeta moj ateizem in dogmatična čistost revolucije.“...

Djilas pravi, da je potem razmišljal, zakaj doktorji iz Berlina in profesorji iz Heidelberga ubijajo balkanske kmete in študente...

„Ko je vstalo sonce“, nadaljuje, „sem pregnal te mračne misli, ker sem začutil, kako uničujoče so za ideje in organizacijo, kateri sem se predal. Pozabil pa jih nisem nikoli. Dvignile so se v meni vselej, kadar mi je grozilo nasilje, in postale so bitnost moje potlačene, skrite duhovnosti.“

Komunisti se Djilasu najbrž smejejo; vendar bi bila to zelo primitivna reakcija. — —

(Sledi.)

IZ DRUŠTEV

T A B O R

SLOVENSKIH PROTIKOMUNISTIČNIH BORCEV

Krajevnim odborom, zastopstvom in njih članstvu:

Upoštevač sedanje razmere v slovenski politični emigraciji in nezadržan razvoj v domovini, ki se naglo približuje kritičnim dogodkom, **TABOR DRUŠTEV SLOVENSKIH PROTIKOMUNISTIČNIH BORCEV**

ponovno poziva

vse zdomske slovenske organizacije, ki stoje na krščanski in protikomunistični osnovi in delujejo kjerkoli v svobodnem svetu, da pošljejo svoje pooblaščenke predstavnike na

slovenski zdomski kongres,

ki naj bi se sestal po možnosti v Clevelandu, Ohio, in bi po predhodnih posvetovanjih razpravljal predvsem o naslednjih vprašanjih:

- a) razvoj v domovini;
- b) odnos slovenske politične emigracije do tega razvoja;
- c) odnos do poseganja slovenskega režima v življenje slovenskih zdonskih skupnosti in organizacij;
- d) medsebojni odnosi slovenskih zdonskih organizacij.

Ta poziv bo poslan vsem slovenskim zdonskim organizacijam, ki so nam poznane in delujejo v smislu gornjih točk.

Prosimo vse organizacije, da nam čim prej odgovore, obenem pa naznačijo najprimernejši datum in kraj zasedanja tega kongresa, kakor tudi svoje predloge o dnevnem redu in organizacijah, ki naj bi bile povabljene.

Za glavni odbor Tabora
Ivan Palčič l. r.
Predsednik

SPOMINSKA PROSLAVA TABORA V CLEVELANDU

Kakor druga leta, je letošnja spominska proslava Tabora bila v soboto in nedeljo 17. in 18. junija 1978. na Slovenski pristavi — na Orlovem vrhu pri spominski kapelici.

Oba dneva sta bila lepa in sončna. Sobotni večer je bil resnično nekaj nepopisnega. Začetek proslave je bil ob 7. uri zvečer, ko je bil v pristavski dvorani predvajan film izkopavanja jelendolskih žrtev. Ob večernem mraku se je vsa množica pomikala iz dvorane proti Orlovem vrhu, ki je bil za to svečanost osvetljen z žarometi raznih barv. Spominska kapelica je bila popolnoma razsvetljena od znotraj in zunaj in je bila kot žar plamena, ki kliče do neba za vrnitev svobode slovenskemu narodu.

Slovenski domobran je bil z nami ob vznjožju podobe naše Kraljice — Božje Matere — Marije Brezjanske. Množica je prižgala svečke v spomin na svoje pobite brate in jih razvrstila ob vznjožju dreves in skal; in te so predstavljale križev pot naših pobitih domobrancev. V ozadju spominske kapelice je bil z zelenjem obdan križ s številnimi belimi svečkami. Na licu obraza slovenske matere in očeta smo videli solze ljubezni, ki jo hranita oče in mati v srcu do svojih pobitih sinov domobrancev.

Nastala je tišina... — Množico je nagovoril častiti g. Mirko Kozina.

Tu in tam je bilo slišati vzdihljaj ali premik. Ob svetlobi žarometov in zvezd jasnega neba se je pričela molitev rožnega venca. Ta molitev se dviga k nebu in ima v mislih naše mučence junake. V pozni noči pa še pripravijo mladeniči in mladenke kres, ki da vsem navzočim še večjo moč in vez, ki živi med slovenskim narodom.

Plameni kresa ponehajo in se zopet povrne tiha noč. Množica se razide, a vso noč kot vedno ostane v žarometih spominska kapelica „Brezjanske Matere Božje.“

Nedelja 18. junij. Že v jutranjih urah prihajajo ljudje, da prisostvujejo spominski pobožnosti.

Zasliši se domobranska pesem, kot da tam od daleč korakajo bratje domobranci. Bližajo se, da se združijo z nami.

Malo po 10. uri — po enourni vožnji pride kolona avtomobilov s prižganimi lučmi iz oddaljenega mesta Cleveland.

Bliža se ura svete daritve. Duhovnik je že pred oltarjem. Nenadoma se iz daljave zasliši domobranska koračnica... bližajo se veterani Slovenskega domobranstva s svojim praporom... za praporom nosijo Slovensko trobojnico, a ob njeni strani sta zastavi Amerike in Kanade. Več korakov za njimi nesejo velik venec „Spomin Slovenskega domobranstva“ in za tem dva šopka rdečih nageljnov; eden v spomin škofa Gregorija Rožmana, drugi v spomin na generala Leona Rupnika.

Ob 10,30 uri začne z daritvijo svete maše rev. Mirko Kozina. To je

višek spominske proslave. Med sveto daritvijo je imel priložnostno pridigo, ki jo objavljamo posebej.

Po zaključku sv. maše je spregovoril še slovenski domobranec. Tudi njegov govor je objavljen posebej.

Dvodnevna spominska proslava se je zaključila v nedeljo v popoldanskih urah s petimi litanijami.

„SUHE KOSTI, VSTANITE!“

(Pridiga rev. Mirka Kozine na spominski proslavi v Clevelandu)

Prvo berilo današnje sv. maše nam predstavi izraelsko ljudstvo na poti v Obljubljeno deželo. Po trimesečnem potovanju po puščavi so si Izraelci postavili tabor v podnožju sinajske gore in čakali na Mojzešovo vrnitev. Med treskom in bliskom je na vrhu gore Bog klesal zemljanom svete zakone: „Veruj v enega Boga! Posvečuj Gospodov dan! Spoštuj očeta in mater! Ne ubijaj! Ne kradi!“...

S seboj so prinesli zaboj in ga postavili na vidno mesto v taborišču. V njem so bile kosti egiptovskega Jožefa, ki so ga njegovi bratje iz nevoščljivosti prodali v sužnost. Mislili so, da jih bo kupčija obogatila in prodaja odstranila sanjača za vedno iz njihove srede.

Pa so se pošteno ušтели!

Ko je spomin na Jožefa zamiral v Izraelovi družini, ko je vest v srcih zlobnih bratov plahnela, ko je denar že davno pošel, je pa božja roka udarila z vso težo božje pravice! Lakota je prignala Jožefove prodajalce pred njegova kolena. Njega, ki so ga nekdaj smatrali za neumnega sanjača, ga sedaj obožujejo, ga častijo in slavijo ter ga proglašajo za rešitelja judovskega ljudstva.

Pred 35 leti so sinovi slovenskih Jakobov, tisti naših bratov, ki so se izneverili slovenskemu narodu in se pridružili mednarodnim rdečim zločincem, metali slovenske Jožefe v kapnice, kraške jame, jih mučili v temnicah kočevskega gradu, jih klali v Mozlju, Grčaricah, v Jelen-dolu...

Kri Vaških stražarjev in slovenskih četnikov je bila še sveža na stenah kočevskih zaporov, ko sem hodil tod v novembru leta 1943, le nekaj tednov, odkar so v teh prostorih turjaški in grčarski junaki čakali — ne na izmaelske trgovce, pač pa na komunistične morilce.

Mrzel pot me je oblival, ko sem se pomikal pod stropi in bral napi-se na ledenih stenah. Ne z dletom, s krvjo so bili vklesani v kamen: „Pozdrav materi!“... „Te ljubim, draga žena!“... „Marija, prid' po nas!“... „Živela Slovenija!“... In še in še; da, cele litanije vzdihov in pozdravov. Iz njih je vrelo junaštvo. V njih se je zrcalila predanost v božjo voljo. Iz njih je pa tudi že klilo upanje, da bo pravični Bog v svo-jem času obrnil zločin slov. komunistov v dobro našega naroda.

Ko se tu na Orlovem vrhu, pod slovensko lipo in v senci čiste slovenske zastave danes klanjamo spominu tistih, ki so pred 35 leti postali prvi slovenski holokavst, ko občudujemo junaštvo turjaških borcev in fantov v Grčaricah, ko nam v ušesih še vedno brenči „častna beseda verolomnih komunističnih voditeljev, mi prihajajo v spomin božje besede, ki jih je Jeremija ohranil v svoji knjigi: „Preklet človek, ki veruje človeku“ (Jr. 17, 5). Tisočkrat preklet, če zaupaš komunistom in verjameš njihovim lažem! — Ko se pri tej nekrvavi Kristusovi daritvi spominjam krvavih žrtev Vaških stražarjev in Četnikov, se mi zdi, kot da vidim v daljavi generala Rupnika ob strani preroka Ezekiela. Stojita na grobovih borcev v Mozlju, v Grčaricah, na Krimu, v Jelendolu, na Travnici gori...

Slišim prerokov glas. Odmeva po vsej Sloveniji: „Suhe kosti, pozor! Bog govori in ukazuje! Meso in koža, pokrijta telesa mrtvih slovenskih junakov! Kite, sklenite kosti! Sapa, pihaj po Dolenjskem! Pihaj veter preko notranjskih in primorskih naselbin! Iz Ljubljane ponesi iskro novega življenja v srca fantom pod Triglavom! Vzdrami ljudi, ki prebivajo ob knežjem stolu! Vlij poguma Slovincem ob Dravi in Muri! Suhe kosti, pozor! Gospod Bog vam daje povelje: „Vstani iz grobov moje ljudstvo!“ (Ez 37, 3-14).

„Suhe kosti“ slovenskih borcev so se odzvale božjemu povelju. „Sedem tisoč belogardistov in plavih, ki so bili v štirih dneh dobesedno izbrisani s slovenske zemlje“, kakor trdi komunistični kolovodja Edvard Kardelj, vstaja iz jam. Iz skupnih grobov prihajajo novi slovenski borci. Cela armada jih je! Slovenski domobrancei korakajo po slovenskih tleh in rešujejo naš narod pred poginom!

Kdo so ti novi borci? Ti so tistih sedem tisoč slovenskih Izraelcev, ki niso poklekli pred rdečim malikom Titom (cf 1 Knjiga Kraljev 19, 18). To je cvet slovenske mladine, ki je ostala verna Cerkvi in zvesta Bogu, Narodu in Domovini! To so možje in fantje, ki jih ni preslepila komunistična ukana. To so branitelji slovenskega doma in REŠITELJI slovenskega naroda!

Kdo so ti junaki? Slovenski domobrancei so ti vojaki, ki so v najbolj kritičnem trenutku narodnega obstoja REŠILI naš narod pred uničenjem! Prepričan sem, da bi bili komunisti s pomočjo nacistov postavili nagrobni spomenik slovenskemu narodu ob koncu vojne. Klesali so ga že pred prihodom Domobrancev!

V Fatimi je Marija 13. julija 1917 povedala: „Dobri bodo mučeni; sv. Oče bo mnogo trpel; nekateri narodi bodo uničeni...“

Da je naš narod še pri življenju, gre predvsem hvala Bogu, ki je „poln dobrote in sočutja“ (Jl 2, 15), ki smatra, kot se mi zdi, tudi naš narod „za svojo dragoceno lastnino“ (Ex 19, 5). Hvala, večna hvala pa tudi Slovenskemu Domobrancu, da je vera doma še živa, da Slovenci danes še govorijo svoj jezik, da je severozahodni košček Jugoslavije še njihova domovina, kljub dejstvu, da so „usužnjeni v deželi, ki jo je Bog dal našim

pradedom, da bi tu njihovi otroci uživali v miru in svobodi zemlje sado-ve“ (Nh 9, 36), da se poslužim besed Nehemija.

Kako kruto bi se bila lahko izpolnila fatimska napoved, če bi bil Bog pred 35 leti pustil počivati „suhe kosti“ turjaških in grčarskih borcev, če ne bi bil vanje vdihnil novega življenja in dal Domobrancem povelja, naj rešijo naš narod pred komunističnim holokavstom!

Bratje in sestre! Brez slovenskih Domobrancev našega naroda danes ne bi bilo več! Rešili so ga gotove smrti. Narod je sicer ostal živ. Sami pa so s svojimi življenji morali plačati strašno ceno, ki so jo mednarodni zločinci terjali za njegov obstoj!

Toda krvava daritev rešiteljev slovenskega naroda ni bila zavržena pri Bogu, ki je sicer dopustil zlobo, pa ne v prid zločincev, pač pa v dobro našega naroda. Ni ga hotel prišteti tistim, o katerih je Marija v Fatimi rekla, da bodo izginili s površja zemlje. Po sv. Pavlu „se vse po postavi očiščuje s krvjo in brez prelivanja krvi ni odpušcanja“ (Hb 9, 23). Neskončno pravični Bog je sprejel krvavo daritev naših najboljših v zadoščenje za grehe našega naroda. Njihova kri je postala plačilo za življenje slovenskega naroda!

„Sinovi prerokov smo!“ (Tb 4, 12) je stari Tobija osrčeval sina in robake v sužnosti.

Sinovi rešiteljev slovenskega naroda smo!, kličem vam in vsem rojakom, posebno pa tebi, slovenska mladina doma in v zamejstvu. Vidim na obzorju dan, ko bodo „suhe kosti“ rešiteljev našega naroda vstale iz teharskih jam, se dvignile k življenju iz Kočevskega Roga in iz grobov širom domovine, ko bo Bog vdihnil duha življenja v srca poštenih Slovencev; tiste pa, ki so kopali grob našemu narodu, bo Bog prisilil, da bodo kleče prosili odpušcanja pred rešitelji slov. naroda.

Bratje in sestre! Bodimo pripravljeni na ta dan! Delajmo, molimo in prosimo Gospoda, naj dan slovenskega vstajenja, dan pravice, dan bratske ljubezni, dan svobode, za katero so se Domobranci tako junaško borili in umrl, kmalu vzide! — Amen.

Občni zbor Tabora ZDSPB se bo vršil v soboto pred Delavskim praznikom 2. septembra 1978. Letos bo v Kanadi. Organizacijo je prevzel Tabor SPB Toronto.

Vsa društva prosimo, da do 1. avgusta 1978 pošljejo sledeče podatke: številčno stanje društva, finančno stanje blagajn, število in imena umrlih v tej poslovni dobi, kratko poročilo o delu, predloge in načrte in imena zastopnikov.

Ker je z občnim zborom združena tudi družabna prireditve, bo uradni občni zbor kratek; po njem pa bo dovolj časa za razgovore in debato.

Vsi torej v čim večjem številu na občni zbor!

Pod krinko „Kulturne izmenjave“ se komunisti in z njimi njihovi sopotniki združujejo... Politična emigracija pa naj se še vedno igračka

z že davno preživeli in nedelujočimi političnimi odbori? Čas je, da bi politična emigracija našla skupen center, kateri bi z lahkoto preprečeval „spore“; nikakor pa ne RAZLIČNIH POGLEDОВ, ki so in morajo biti posebnost politične emigracije kot demokratične družbe.

Po 30 letih je čas, da bi politična emigracija začela uresničevati tisto, kar mislimo, da predstavlja, ali bi morala predstavljati.

Spominska proslava 35. obletnice Turjaka in Grčaric ter ustanovitev Slov. domobranstva, na Orlovem vrhu Slov. pristave je odlično uspela. Bilo je zelo razveseljivo, da so se je udeležili tudi ljudje, katerih običajno ni tam. Upati je, da bo komunistična „ofenziva“ na politično emigracijo ljudem le dala misliti, da je končno le domobranska organizacija Tabor ZDSPB tista, ki vedno stoji na braniku svobode.

ZAVETIŠČE DR. GR. ROŽMANA

Občni zbor društva Slovenskega zavetišča dr. Gregorija Rožmana je bil v nedeljo 25. junija 1978 v Slovenski hiši na ulici Ramón L. Falcón 4.158.

Ob zadovoljivi udeležbi članov in prijateljev te socialne ustanove je odbor zavetišča podal obračun o delu pretekle poslovne dobe. Iz poročil odbornikov je razvidno, da so se v preteklem letu izvršila razna važna in potrebna dela, kot je dokončava strehe, pisarne, opremljenje in odprtje ordinacijske sobe za zdravnika.

Iz poročila blagajnika smo zvedeli finančno stanje zavetišča, ki je naslednje za čas od 1. marca 1977 do 25. junija 1978:

Dohodki:

Stanje blagajne 1. 3. 1977.	95.043
Razne prireditve	676.555
Rife za opremo ambulanste	632.000
Članarina in darila	1.886.070
Skupaj	\$ 3.289.668
in dolarjev (USA)	795

Izdatki:	
Zidarska dela	331.328
Gradbeni material za I. nadstropje	456.000
Oprema ambulante	418.800
V Slovenski hranilnici	1.200.000
V blagajni	883.540

Skupaj \$ 3.289.668
in v blagajni dol 795

Za novo poslovno dobo je sledeči odbor:

Potočnik Matevž — predsednik
Tomaževič Lovro — podpredsednik
Žerovnik Jože — tajnik
Keršič Rudi — nam. tajnika
Dolenc Vencelj — blagajnik
Šušteršič Bogo — nam. blagajnika

Odborniki:

1. Inž. Matičič Anton
2. Oblak Franc
3. Avguštin Franc
4. Jenko Janez
5. šturm Franc

Namestniki odbornikov:

Šemrov Anica
Rus Srečko
Vester Franc
Tomažin Franci
Dermastja Franc

Nadzorni odbor: Dr. Jože Dobovšek, Loboda Marjan in Amon Janez.

Zavetišče ima sedaj sedem stanovalcev. V septembru se bo to število dvignilo na devet. Prostor bi imeli še dve osebi. Upravnik doma je g. Janez Matevžič, zelo vesten, skrben in delaven gospodar, ki se je zavzel za to ustanovo, kot da je njegova domačija. Zato se stanje, ki je preživelo začetne težave in nedostatke, stalno izboljšuje. Z dobro voljo vseh stanovalcev v domu skupno z odborom bo ta ustanova nudila vsakomur, ki bo hotel, prijetno slovensko domačnost in družinsko okolje.

MNENJA IN VRENJA

Dimitri Jeruc: Razgovor s srcem

Pesmi. — Bruxelles, Belgija, pomlad 1977 — Tiskala "Iskra", München, Zah. Nemčija. — Strani 72.

Soborca Dimitrija Jeruca vljudno prosimo, da nam oprosti, da pričujoče poročilo našega kulturnega sodelavca o nje-

goví pesniški zbirki zaradi nepremagljivih ovir moremo prinesiti šele na tem mestu. — Op. ured.

V času, ko se polasča malodušje tudi že najbolj trdoživega ljubitelja vezane besede — če pač ni snob, ki zares lahko po mili volji zadošča svojim umetnostnim potrebam s proizvodi dekandentnih delirijev, kakršni preplavljajo tudi naše pismenstvo v zdomstvu —, smo doživeli osvežilno presenečenje.

Naš sobojevnik za temeljne vrednote svobodnega človeštva — **Dimitri Jeruc** nam je v že zunanje prikupni knjižni posodi iz Belgije poslal v dar svoj *Razgovor s srcem* in nas tako nenadoma zopet dvignil visoko k veri v prvinsko moč neumrljivo plemenite lepote naše besede. Zato smo tem bolj veseli, da je zaradi te zbirke 50 sočnih pesmi nenadoma mimo naša zaskrbljenost za njegovo osebno in literarno usodo, katero smo pred leti pustili zapisano na teh istih straneh.

To je bilo potrebno zabeležiti, zakaj **Dimitri Jeruc** — pesnik ne more biti presenečenje za nikogar. Moč njegovega pesniškega izraza nas je osvojila že med revolucionarnimi leti doma. Prisluhnilni smo njegovim žametno toplim stihom v taboriščih, kjer je poleg razmnoženine **Pritaval** sem izdal tudi zbirko **Samotne poti**, ki je bila, kakor ugotavlja naš vodilni literarni zgodovinar in kritik univ. prof. dr. Tine Debeljak, prva tiskana pesniška zbirka izza let našega „taboriščenja“. Že v dokončnem zdomstvu v Louvainu v Belgiji, kjer je navzlic štiriletnemu zdravljenju vsled pljučne tuberkuloze tudi končal umetnostno zgodovino na katoliški univerzi, je leta 1952 izdal zbirko **Večerne pesmi**. Srečavali smo ga v „Iskri“ in „Svobodni Jugoslaviji“ v Münchenu, v buenosaireških zbornikih „Svobodne Slovenije“, pa pri Mohorjevi družbi v Celovcu — in predvsem seveda tudi v našem „Taboru“. Več njegovih pesmi je prof. dr. Paul Schorlemer prevel tudi v nemščino in jih izdal v antologiji „Dichtung“. —

Dimitri Jeruc izhaja iz pesniškega rodu, ki je začel razvijati krila na usodni prelomnici našega časa, in iz katerega je kot feniks vzniknil naš novi klasik **Francé Balantič**. Nujno je torej, da je ta čas vtisnil neizbrisni pečat pesniškemu dožemanju in izrazu tega rodu. Zato je pod prizmo tistega časa in njegovih posledic jalovo trošiti papir in besede okoli vprašanja, če je **Francé Balantič** bil domobranski pesnik! Neglede na umazano cikanje o njegovi prostovoljnosti — je **Francé Balantič** bil domobranec! Prehitro je zgorel — kot domobranec! — v bitki proti komunističnim perversnim prevratnikom na naši zemlji, da bi njegova odprta, občutljiva duša lahko došla vso usodno pomenilnost slovenskega domobranstva tudi s svetovnega zornega kota in ji dala pesniškega izraza, kakršnega je še uspel krikniti **Ivan Hribovšek**, in kakršnega so poleg starejšega **Jeremije Kalina** v svojih stihih ohranili njegovi preživeli vrstniki **Dimitri Jeruc**, **Marijan Jakopič**, **Adolf Škrjanec**, **Ratko Šušteršič**, **Zorko Simčič**... Kakor ne moremo soditi, kaj bi spričo zmaličenosti ideala, ki mu je sledil, te dni

pel partizanski bard Kajuh, ker ne moremo vedeti, v kolikšni meri bi bil danes priklenjen na režimove verige, tako pod usodno prizmo dobe, ki ga je dala in oblikovala, lahko z vso gotovostjo pribijemo, da bi Francé Balantič z nami v svobodi podoživel mučeništvo naših domobranskih junakov z istim pretresljivim izrazom, kakršnega je s presunljivo silo svojega pesniškega dojetja zlil njegov vrstnik Dimitri Jeruc v sedem pesmi, katere je v ciklu *Kočevski božuri**) — takoj za hvaležnim posvetilom materi, ki ga je „prva učila in naučila za vse življenje te naše sladke slovenske govornice“, ter za uvodno razpoložensko pesmijo Vse je tiho — postavil kar na čelo svoje pričujoče zbirke.

Kot da nam zgoreli domobranec Balantič poje iz večnosti, nas prevzame sila pesniškega podoživljanja Dimitrija Jeruca, ko — za primer — v tem ciklu prisluhnemo:

O, sveti kraji naše zemlje svete,
v trpljenju, v bolu ljubim te sveti-
nje;
in nove pesmi, nikdar še zapete,
slavile bodo Pliberk in Vetrinje...

In šel sem žalosten na božjo pot,
tja, v divje, senčnate gozdove,
med tihe, žalostne grobove,
že davno jih prerasel je srobot...

Ta strašna pot v Kočevskem Rogu
in v Teharjih in v strugi Save,
morda še v kakšnem skritem logu
so pale vaše lepe glave...

In ni bilo med vami Jude Iškarijota,
ki Krista je prodal za gnusne srebr-
nike,
tako bila so svetla, čista vaša pota,
postavili povsod le božje ste mejni-
ke...

V verzih tega cikla pričujoče zbirke domobranskega pesnika Dimitrija Jeruca je zares zazvenel ves čisti odmev klenega izraza domobranskega pesnika Franceta Balantiča. Če ne bi bila sovrstnika in če ne bi Dimitrija Jeruca poznali že od prej, bi se z lahkoto pregrešili in ga obdolžili epigonstva. Tako pa čutimo, da je Dimitri Jeruc z Balantičevo silo zapel spominu njegovih in svojih pobitih sobojevnikov — namesto našega zgorelega barda. Ti Jeručevi stihi niso samo vreden odmev Balantičeve neizpete pesmi, temveč bodo ostali v antologiji slovenskega Parnasa tudi kot nestrohljiv dokument bodočim rodovom novih Slovencev v svarilo, kakršnega jim domobrancu Francetu Balantiču ni bilo več dano zapeti. In Dimitri Jeruc ni bil v domobranstvu izza njegovega spočetja v krvi pobitih Slovencev prve dobe komunističnega prekucništva prav za časa tuje okupacije — kot Balantič...

Dimitri Jeruc je prišel v slovensko domobranstvo šele sredi leta 1944 — preko Srbskih Prostovoljcev, ki so ramo ob rami s slovenskimi domobranci na naših svetih slovenskih tleh prelivali svojo bratsko srbsko kri

*) Aluzija na krvavordeče cvetje, ki je po legendi, ohranjeni v narodni pesmi, pognalo iz krvi padlih srbskih junakov na Kosovskem polju.

za Boga — Narod — Domovino. Zato je samo logično in pošteno, da so v globino in silo Jeručevih Kočevskih božurov v tej zbirki neločljivo vključeni tudi ti dični bojevniki, katerih mučeniške kosti so skupaj s pobitimi slovenskimi domobranci posvetile slovensko prst:

O, Sitnica in Ibar, stari Ras,
poglavja svetla davne zgodovine,
prinesli ste nam, bratje, na naš Kras,
ta košček vaše — naše domovine...

In ti mejniki božji bodo v nas ostali,
oči te vaše, srca polna žara,
potomcem bodo svetli ideali,
mučenci naši, bratje Hilandara...

Sledi cikel *Iz davnih spominov*. — Iz navdiha, iz katerega sta Kociper in Mauser na tujem v prozi gradila našo „domačijsko“ klasiko, se Dimitri Jeruc v prologu in sledečih 14 pesmih s toplo, mehko, pa obenem mogočno besedo pokloni daljni, izgubljeni domovini in se s tem v opravičilo našega ustvarjanja v svetu dvigne na raven našega mogoče edinega tipičnega emigrantskega pesnika:

Že pala je trava, je v kopah otava
in ajdo zasejal je sosed Ambrož,
pa v loge odšel sem in daleč čez po-
lje,
da šopek natrgal dehtečih bi rož...

Prestopim naj enkrat še prag naše
hiše,
da tiho prekrižam se v bogkovem ko-
tu,
da slišim, če drevje na vrtu šumi še
v tajinstvenem, blagem, prisrčnem
šumotu...

A bič je udaril, zdaj zbogom za več-
no,
predragi domači, zdaj zbogom, mla-
dost!

Čeprav si nam daleč, a vendar si v
meni,
da pojem o tebi, srca bolečina,
naj našel bi kmalu te sin izgubljeni,
ti mati, ljubezen si, o domovina!...

A s čem naj napojil srce bi nesrečno,
da skril bi, pozabil pekočo bridkost?

Tudi v nadaljnjih dveh ciklih — *Srce se smehlja* (11 pesmi) in *Potà večnosti* (16 pesmi) — Dimitri Jeruc z vsem obiljem svojega blagodnečega napeva, brez oklevanja in dvoma stopa na pozornico ustvarjanja na tujem kot izrazit, pristen emigracijski pesnik, kakršen je v slovenski literarni zgodovini že osvojil svoje nesporno mesto.

Saj je prav v tem obsežena vsa resnična vrednost našega ne samo pesniškega, temveč vsega književnega in sploh kulturnega udejstvovanja na tujem. Ali pa naj čas naše emigracije izpolnjujemo z neplodnim posredovanjem „tuje učenosti“, ki pri današnjih množičnih občilih ter vrtoglavo hitrih stikih in živahnih kulturnih izmenjavah hitreje prihaja v območje slovenskega kulturnega sveta neposredno in pristno?

Dimitri Jeruc ne išče navdiha — kaj šele zgleda! — v okolju in motivu, v katerem kristalni zvok slovenske besede zamre v disonanco, kakršna trpinči slovenski posluš. Njegov klasično dograjen, naravnosten in čist stih najde v naši zdovski usodnosti toliko doživetij, da mu preko

dojemljivega pesniškega srca vrejo v razkošno melodioznost naše pristne besede; pa naj bo v tujini trpeča starčevska ljubezen do slovenskega dekleta, ki je ostala pogreznjena v bolečino davnih spominov; naj bodo neizsanjane sanje na tujem venečega mladega idealista izza pred in medvojnih let; naj bo v ledeni oklep moderne tehnologije stisnjeno mehko srce slovenskega zdomca; naj bo vedno bolj pričujoča misel na smrt in večnost — na očitno edino še preostalo in dokončno plačilo za pretrpelo usihanje sočne, rodovitne slovenske bilke z izruvanimi koreninami na pekočem tujem soncu..., na poslednjo pomiritev slovenskega povojnega Ahasfera... —

Saj v srcu mojem še gori,
rad slišal bi besedo lepo
in spet verjel otročje slepo,
kot sem za mladih, davnih dni...

Noči, noči, ko slana pada
na suho cvetje davnih let,
saj duša bi ljubezni rada,
a pije strup, prezira svet...

Tako tesno je duši na večer,
joj, vse tesneje kot je v krsti,
saj tam je molk, neskončni mir
v domači, ljubi prsti...

V bližini je, slutim, misterij noči
in večnosti vrata so širom odprta,
za mračnimi okni preteklost sloni,
vsa žalostna, grenka in bolna, potrta...

Sila Jeručevega čistega stiha je v lepi besedi in harmonični prispodobi pristnega doživetja. Ne išče na silo, za lase privlečenega modernističnega efekta. Osvaja s preprosto neposrednostjo. Prav zaradi tega z žlahtno svežino stopa v zadušljivo vzdušje naše sodobne lirike. Z osvajajočo močjo svojega naprava pa stopa na čelo naše zdomske kulturne srenje ne že kot domobranski, temveč kot pristni, reprezentativni emigrantski pesnik, da tako doprinese še eno tehtno dokazilo za našo nesporno kakovostno prisotnost v sodobnem slovenskem pismenstvu.

Slovenski protikomunistični zdomci mu moramo biti za to samo hvaležni. Toplota njegove zvestobe potolčenemu cvetju slovenstva bo poslej z našo pobožno molitvijo romala na neznane grobove slovenske domovine, njegov verz bo v trenutkih našega domotožja na skrivnem vo trpko, tipično zdomsko svetobolje bo ostalo kot naše neminljivo znajokal z nami kot ibova svirel pastirja na domači planini..., pa tudi njegomenje ob poti naše zgodovine — v pričevanje, da smo... in kaj smo!

Pika.

IZ PISEM

Uredniški odbor
TABOR S. P. D.

Caseros 21. 7. 78.

Ob vstopu v novo poslovno dobo se odbor zavetišča Dr. Gregorija Rožmana bratsko zahvaljuje za naklonjenost v preteklem letu, katero

ste nam izkazovali z objavo prispevkov ter darovalcev v pomoč zavetišču, kakor tudi za vse oglase, katere brezplačno priobčujete v Vašem mesečniku „Tabor“, ki nam je vedno odprti glasnik naših idej v skupni borbi v pomoč bližnjemu.

Pričakujoč isto v bodočem delovnem letu, beležimo z odličnim spoštovanjem.

Jože Žirovnik

tajnik

Matevž Potočnik

predsednik

Ing. Antonio Matičič

Mui Prezado Senhor:

Os Lobinhos, Escoteiros, Seniores, Escotistas, Dirigentes e Pais do Grupo Escoteiro Umarama 81-SP desejam aos queridos ESLOVENOS muito sucesso na luta pela libertação da ESLOVENIA.

Saudamos cordialmente também os escoteiros ucranianos na Argentina. Terminamos augurando vitória à equipa desportiva argentina neste XI. Campeonato Mundial de Futebol.

Za Boga — Narod — Domovino!

l. r. podpis Bohdan Bilynskyi

01000 - Sao Paulo - SP

B R A S I L

Prevod pisma, ki nosi poštni žig 7. junija 1978.

Velespoštovani gospod!

Volčiči, skavti, starešinstvo, skavtke, vodstvo in članstvo skavtske skupine Umarama 81-SP želimo dragim SLOVENCEM mnogo uspeha v boju za osvoboditev SLOVENIJE.

Prisrčno tudi pozdravljamo ukrajinske skavte v Argentini.

Končo voščimo argentinskemu moštvu zmago v tem XI. svetovnem nogometnem prvenstvu.

Za BOGA — NAROD — DOMOVINO!*)

Bohdan Bilynskyi l. r.

*) Opozarjamo, da je tudi v originalu to geslo napisano v slovenščini.

NA UREDNIŠKI MIZI

G. Bohdan Bilynskyi, Sao Paulo: — Vam in preko Vas skavtski skupini Umarama 81-SP se iskreno zahvaljujemo za pozdrave in plemenite želje. Vaše pismo nam je še en dokaz več, da ne kličemo zaman: Svobodni sveta, združite se! Za Boga — Narod — Domovino! — Z našo zahvalo prejmite naše bratske borbene pozdrave.

J. P. — T. B.: — Kolikor vemo, je bil tretji del življenjepisa škofa dr. Gregorija Rožmana napisan še pred tem, ko smo mi samo kot kronisti — ne pa

zgodovinarji! — ponatisnili iz Smeri članek dr. Lojzeta Ilije „Besedica obžalovanja“. — Sedaj bi radi vedeli, če je tudi spisovatelja te knjige kdo pokaral s prižnice in če je tudi zaradi te knjige takojimenovali Meddruštveni svet razposlal vsem našim publikacijam dopis kot takrat, ko je tudi nas grajal zaradi ponatisa Ilijevega članka... — Mi še nismo zvedeli. Če veste vi kaj več, vas prosimo, da nas obvestite.

DAROVALI SO

Od 1. 7. 1978 do 31. 7. 1978

(v dol.)

Za zavetišče:

(v dol.)

Mrak Stanko	13
Petrič Lojze	10
Hren Franc	20
Grčar Franc st.	20
Vrhovnik Marija	10

v pesih

Rupnik Jože	500
N. N., Argentina	10.000
Blejec Ema	800
N. N., Hurlingham	5.000
V spomin na pok. brata Tineta Oblak umrlega v domovini:	
Oblak Franc — družina	20.000
V spomin na pok. Cirilo Križ:	
Šproc Berta	5.000
J. in M. Knap	10.000
V zahvalo Mariji:	
Peternel Jože	10.000

V spomin na pok. Franca Janežič:

Mikuž Štefka	5.000
Tomažević Lovro	1.000

V spomin na pok. Ivana Oven:

Dermastja Franc — družina ..	5.000
------------------------------	-------

V spomin na pok. Jožeta Žagar, umrlega v domovini:

Dermastja Franc, družina ..	5.000
-----------------------------	-------

V spomin ob 20. obletnici smrti strica svet. K. Škulj in sina Marka: Škulj Edi, družina

V spomin na pok. moža in očeta:

Druž. pok. Marjana Jakopič . 105

V spomin na p. Jožeta Kristanc ml.: 15

Dejak Franc

V spomin na pok. Marjana Jakopič:

Dejak Franc

Zahvala orkestru "Duc in altum" za

brezplačno igranje na večerji 20. 5.

1978 v "Našem domu" v San Justo.

Tiskovni sklad Tabor:

(v-dol.)

Mohar Lojze	3
Berkopec Ivan (ob smrti Jožeta Jakoš)	5
Berkopec Ivan (ob smrti Marjana Jakopič)	5
Petrič Lojze	3
Hren Franc	5
Fujs Franc	5
Sladič Jože	13
Vezani Tabor	20

v pesih

N. N., Argentina	10.000
Pelan Ema	1.000
Monte Grande	1.000
Zakrajšek Jože	8.000
Zupanc Ivan	2.400

Invalidski sklad:

(v dol.)

Družina p. Marjana Jakopiča	10
Kuharice s spominske proslave Tabora — Clev. (17. in 18. junija 1978)	84

General Leon Rupnik
OČE SLOVENSKEGA DOMOBRANSTVA

Dr. Lovro Hacin
POLICIJSKI INŠPEKTOR

OBLETNICO NJUNE MUČENISKE SMRTI

bomo proslavili v *nedeljo, dop., 3. septembra*
v Slovenski hiši (Ramón Falcón 4158)

- sv. maša — molitve
- polaganje venca
- proslava pred spomenikom junakov

Lepo vabimo vse rojake, zlasti mladino.

Slovenski protikomunistični borci

V S E B I N A :

Crepúsculo democrático en Europa	209
Zaton demokracije v Evropi	210
+ Sv. Oče Pavel VI.	211
Dvakrat žalostna obletnica (J. P. — T. B.)	211
Ob 35-letnici ustanovitve Slovenskega domobranstva	213
Naše mladike	215
Ob obletnici (Domobranec)	217
Usodni dnevi — usodni koraki	218
Naši možje	223
Blago sovražstvo (V. L.)	224
Iz društev	229
Mnenja in vrenja	235
Iz pisem	239
Na uredniški mizi	240
Darovali so	III

Argentine Cerece Bucurest J. L. Sudrez (Bo. A. 3)	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 5133
	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 2619

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.404.235.